

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Т.П. Юр'єва

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Фінанси підприємств»

(для студентів 4 курсу денної і заочної форм навчання
спеціальності 6.050100 – «Економіка підприємства», напряму підготовки
6.030504 – «Економіка підприємства»)

Харків – ХНАМГ – 2009

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни „Фінанси підприємств” для студентів 4 курсу денної і заочної форм навчання спеціальності 6.050100 – «Економіка підприємства», напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства»/ Укл.: Т.П. Юр’єва – Харків: ХНАМГ, 2009. - 16 с.

Укладач: Т.П. Юр’єва

Програми побудовані за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Рецензент: доц., к.е.н. В.О.Костюк

Рекомендовано кафедрою міської і регіональної економіки (протокол № 8 від 20.03.09 р.)

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	7
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	8
1.5. Анотації програми навчальної дисципліни.....	8
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (для студентів 4 курсу денної і заочної форм навчання).....	11
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за напрямками підготовки та видами навчальної роботи.....	11
2.2. Зміст дисципліни.....	11
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	15
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення.....	15

ВСТУП

Дисципліна „Фінанси підприємства” за освітньо-професійною програмою має статус вибіркової.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ГСВО МОН України „Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальностями напряму 0501 – „Економіка і підприємництво”, 2002.

- ГСВО МОН України „Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра спеціальності 6.050100 – „Економіка підприємства”, 2004.

- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра спеціальності 6.050100 - „Економіка підприємства”, Харків, 2006.

Програма ухвалена кафедрою міської і регіональної економіки (протокол № 1 від 28.09.2008р.) та Вченою радою факультету економіки і підприємництва (протокол № від 2007р.)

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни

1.1.1. **Мета та завдання вивчення дисципліни.** Мета викладення дисципліни полягає в формуванні у студентів комплексу знань основ теорії та практичних навичок з фінансів підприємств міського господарства як необхідної складової фахової підготовки економістів підприємств міського господарства.

1.1.2. **Предмет дисципліни:** пізнання сукупності фінансових відносин, що виникають у процесі господарської діяльності підприємства, принципи їх організації та напрямки удосконалення націлені на підвищення ефективності діяльності підприємства.

1.1.3 Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
– політична економія;	– аналіз господарської діяльності
– макроекономіка	– фінансовий менеджмент
– мікроекономіка	– курсове та дипломне проектування
– економіка підприємства	
– статистика	
– теорія ймовірності і математична статистика	
– технологія виробництва	
– планування	
– господарське право	
– бухгалтерський облік та аудит	
– державні фінанси	
– гроші та кредит	
– оподаткування	
– державні та місцеві бюджети	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

(відповідно до стандартів ОПП)

Модуль 1. Фінанси підприємства (3 / 108)

Кількість кредитів/ годин

Змістові модулі (ЗМ):

Змістовий модуль 1. Основи фінансів підприємства. Грошові надходження .
Організація грошових розрахунків.

Тема 1. Основи фінансів підприємства.

Тема 2. Організація грошових розрахунків.

Тема 3. Грошові надходження

Змістовий модуль 2. Формування і розподіл прибутку. Оподаткування. Формування та відтворення капіталу підприємства. Джерела фінансування.

Тема 4. Формування і розподіл прибутку.

Тема 5. Оподаткування підприємства.

Тема 6. Оборотні кошти.

Змістовий модуль 3. Фінансове забезпечення та відтворення основних засобів.

Тема 7. Кредитування підприємства.

Тема 8. Фінансове забезпечення та відтворення основних засобів.

Змістовий модуль 4. Фінансове планування. Оцінювання фінансового стану та фінансова санація підприємства.

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємства.

Тема 10 Фінансове планування на підприємствах міського господарства.

Тема 11. Фінансова санація.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соці- ально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, органі- заційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
1	2	3
<p>Репродуктивний (стереотипний) рівень</p> <p>Знати суть фінансів підприємства їх функції та значимість в ринковій економіці;</p> <p>Розуміти господарський та фінансовий механізм;</p> <p>Знати фінансові відносини, що виникають у процесі господарської діяльності підприємства та принципи їх організації;</p> <p>Знати взаємовідносини підприємства з бюджетом та позабюджетними фондами;</p> <p>Знати взаємовідносини підприємств з комерційними банками;</p> <p>Знати організацію фінансової роботи на підприємствах міського господарства</p> <p>Знати задачі та функції фінансової служби підприємства</p>	<p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p>	<p>Управлінська</p>
<p>8. Розуміти особливості фінансів у різних галузях міського господарства</p>	<p>Виробнича</p>	<p>Організаційна</p>
<p>Алгоритмічний рівень</p> <p>Вміти складати фінансові плани підприємства (стратегічний, тактичний, оперативний);</p> <p>Вміти виконувати розрахунки фінансових показників;</p> <p>Вміти аналізувати виконання фінансових показників та фінансового стану підприємства міського господарства;</p>	<p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p>	<p>Управлінська</p>
<p>Вміти кількісно оцінювати явища та визначити тенденції зміни показників;</p> <p>Вміти приймати рішення за результатами фінансового аналізу</p>	<p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p>	<p>Управлінська</p>

1	2	3
<p>Евристичний (творчий) рівень</p> <p>Проводити наукові дослідження із залученням методик фінансового планування та фінансового аналізу;</p> <p>Визначати предмет, цілі та задачі фінансового дослідження;</p> <p>Розробляти тематику, програму та календарний план фінансового дослідження;</p> <p>Здійснювати моделювання адитивних, мультиплікативних і комбінованих факторних систем досліджуваних фінансово-економічних показників;</p> <p>Розробляти прогнози та виявляти фактори, що надають більш глибоку уяву щодо предмету фінансового дослідження;</p> <p>Робити наукові висновки із фінансових досліджень, належним чином оформляти їх результати</p>	<p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p> <p>Виробнича</p>	<p>Проектувальна</p>

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Колчина Л.В. Финансы предприятия /Учебник для Вузов/ - М. 2000. – 413 с.
2. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств. Підручник – К., 2002.- 571 с.
3. Юр'єва Т.П. Фінанси підприємства міського господарства. Навч. посібник. - Харків: ХДАМГ, 2003. – 336 с.

1.5. АНОТАЦІЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВА

Мета: формуванні у студентів комплексу знань основ теорії та практичних навичок з фінансів підприємств міського господарства як необхідної складової фахової підготовки економістів підприємств міського господарства.

Завдання: вміння вирішувати проблеми забезпечення фінансової стабілізації житлово-комунального комплексу, що є головною передумовою формування економічних взаємовідносин у цій галузі. Становлення і розвиток в Укра-

їні ринкової інфраструктури суттєво змінюють економічне, інформаційне і правове середовище функціонування підприємств, зміст їхньої фінансової діяльності. За цих умов необхідна сучасна адекватна ринковій економіці організація фінансової діяльності кожного підприємства. Це потребує підготовки спеціалістів-фінансистів, які мають глибокі теоретичні й практичні знання, можуть узагальнити наявний досвід країн з розвинутою ринковою економікою, розробити план дій щодо виходу підприємства (галузі) з фінансової скрути.

Предмет вивчення у дисципліні: пізнання причин формування і зміни результатів фінансово-експлуатаційної діяльності підприємств міського господарства. Методологія вивчення курсу включає повну сукупність конкретних методів: історичний та макроекономічний підхід до оцінки процесів і явищ, що відбуваються на підприємстві, альтернативність розв'язання тих або інших господарських завдань; застосування сучасного наукового інструментарію пізнання та прийняття управлінських рішень, аналіз узагальнення та визначення можливих сфер застосування ефективного вітчизняного і зарубіжного досвіду господарювання.

Змістові модулі: основи фінансів підприємства, грошові надходження та організація грошових розрахунків; формування і розподіл прибутку, оподаткування, формування та відтворення капіталу підприємства; фінансове планування, оцінювання фінансового стану та фінансова санація підприємства.

АННОТАЦИЯ ПРОГРАММЫ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ ФИНАНСЫ ПРЕДПРИЯТИЯ

Цель: формирование у студентов комплекса знаний основ теории и практических навыков по финансам предприятий городского хозяйства как необходимой составляющей профессиональной подготовки экономистов предприятий городского хозяйства.

Задача: умение решать проблемы обеспечения финансовой стабилизации жилищно-коммунального комплекса, что является главным условием формирования экономических отношений в этой отрасли. Становление и развитие в Украине рыночной инфраструктуры существенно изменяет экономическую, информационную и правовую среду функционирования предприятий, содержание их финансовой деятельности. В этих условиях необходима современная, адекватная рыночной экономике организация финансовой деятельности каждого

предприятия. Это требует в подготовке специалистов-финансистов, которые имеют глубокие теоретические и практические знания, могут обобщать имеющийся опыт стран с развитой рыночной экономикой, разработать план мероприятий по выходу предприятия (отрасли) из финансового кризиса.

Предмет изучения в дисциплине: познание причин формирования и изменения результатов финансово-эксплуатационной деятельности предприятий городского хозяйства. Методология изучения курса включает совокупность конкретных методов: исторический и макроэкономический подход к оценке процессов и явлений, которые происходят на предприятии; альтернативность решения тех или иных хозяйственных заданий; использование современного научного инструментария познания и принятие управленческих решений; анализ, обобщение, а также определение возможных сфер применения эффективного отечественного и зарубежного опыта хозяйствования.

Содержательные модули: основы финансов предприятия, денежные поступления и организация денежных расчетов; формирование и распределение прибыли, налогообложение, формирование и воспроизведение капитала предприятия; финансовое планирование, оценка финансового состояния и финансовая санация предприятия.

The summary of the subject program

«Finances of enterprises»

Purpose and tasks of studying discipline

Purpose: formation and studuing students a knowledge complex of the theory and practical skills under the municipal enterprises finances, as necessary making vocational training of economists of the enterprises and organizations of municipal economy.

Tasks: skills to solve a problem of maintenance financial stabilization of a housing-and-municipal complex that is the main condition of formation economic relationships in this branch. Becoming and development in Ukraine a market infrastructure essentially changes the economic information and legal environment of enterprises functioning. In these conditions the modern organization of financial activity adequate to market economy is necessary. It demands experts-financiers which have theoretical and practical knowledge, can generalize experience of the countries with the developed market economy, develop a plan of measures on preventing enterprise

from financial crisis.

Subject of studying: knowledge of the formation and changes reasons of financial activity results in enterprises of municipal economy. The methodology of studying includes set of concrete methods: the historical and macroeconomic method to an estimation processes which occur at the enterprise, alternativeness of the decision or other economic tasks, using modern scientific tools of knowledge, acceptance of administrative decisions, the analysis, application of effective native and foreign managing experience.

Subject modules: basical information of the finances of enterprises, monetary receipts, the organization of monetary calculations, formation and distribution of profit, the taxation, formation and reproduction of the capital of the enterprise, financial planning, an estimation of a financial condition and financial sanitation of the enterprise.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента

за напрямами підготовки та видами навчальної роботи

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Форма навчання	Семестри	Години									Екзамени (семестри)	Заліки (семестри)
			Всього	Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
					Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Кон.роб	КП/КР	РГР		
6.050.100 - Економіка підприємства	Денна	8	108	64	32	32	-	44	-	+	-	8	
6.050.100 - Економіка підприємства	Заочна	8	108	12	8	4	-	96	-	+	-	8	

2.2. Зміст дисципліни

Модуль Фінанси підприємств (3/108)

Змістовий модуль 1. Основи фінансів підприємства. Грошові надходження .

Організація грошових розрахунків. (1/36)

Тема 1. Основи фінансів підприємства.

Тема 2. Організація грошових розрахунків.

Тема 3. Грошові надходження

Змістовий модуль 2. Формування і розподіл прибутку. Оподаткування. Формування та відтворення капіталу підприємства. Джерела фінансування. (1/36)

Тема 4. Формування і розподіл прибутку.

Тема 5. Оподаткування підприємства.

Тема 6. Оборотні кошти.

Тема 7. Кредитування підприємства.

Тема 8. Фінансове забезпечення та відтворення основних засобів.

Змістовий модуль 3. Фінансове планування. Оцінювання фінансового стану та фінансова санація підприємства. (1/36)

Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємства.

Тема 10 Фінансове планування на підприємствах міського господарства.

Тема 11. Фінансова санація.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента (розподіл часу за темами, формами і видами навчальної роботи)

Зміст навчальної дисципліни (теми, підтеми)	Обсяг у годинах							
	Денне навчання				Заочне навчання			
	Л	П	Лз	СРС	Л	П	Лз	СРС
Тема 1. Основи фінансів підприємства	2	-	-	10	1		-	8
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємства	4	8	-	5	1		-	8
Тема 3. Грошові надходження підприємства	2	-	-	5	1		-	8
Тема 4. Формування і розподіл прибутку	4	4	-	-	2	2	-	8
Тема 5. Оподаткування підприємства	4	-	-	-			-	8
Тема 6. Оборотні кошти	4	6	-	-	1	2	-	8
Тема 7. Кредитування підприємства	2	2	-	2			-	10
Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	2	4	-	2	2		-	10
Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємства	2	2	-	10			-	10
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах міського господарства	4	4	-	5			-	10
Тема 11. Фінансова санація підприємства	2	2	-	5			-	8
Разом	32	32	-	44	8	4	-	96

2.2.2. Лекційний курс
Тематичний план
(розподіл часу за темами, формами і видами навчальної роботи)

Зміст курсу	Обсяг у годинах	
	денне навчання	заочне навчання
Тема 1. Основи фінансів підприємства	2	1
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємства	4	1
Тема 3. Грошові надходження підприємства	2	1
Тема 4. Формування і розподіл прибутку	4	2
Тема 5. Оподаткування підприємства	4	
Тема 6. Оборотні кошти	4	1
Тема 7. Кредитування підприємства	2	
Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	2	2
Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємства	2	
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах міського господарства	4	
Тема 11. Фінансова санація підприємства	2	
Разом	32	8

2.2.3. Практичні заняття

Зміст курсу	Обсяг у годинах	
	денне навчання	заочне навчання
Тема 1. Основи фінансів підприємства	-	
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємства	8	
Тема 3. Грошові надходження підприємства	-	
Тема 4. Формування і розподіл прибутку	4	2
Тема 5. Оподаткування підприємства	-	
Тема 6. Оборотні кошти	6	2
Тема 7. Кредитування підприємства	2	
Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	4	
Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємства	2	
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах міського господарства	4	
Тема 11. Фінансова санація підприємства	2	
Разом	32	4

2.2.4. Індивідуальні завдання

Курсова (розрахунково-графічна робота)

Протягом вивчення курсу в семестрі виконується курсова робота “Фінансовий план ” (баланс доходів та видатків теплопостачального підприємства).

2.2.5. Самостійна навчальна робота студента

Головне завдання самостійної роботи студентів полягає у набутті необхідних умінь і навичок роботи з науковою літературою, вмінні читати та узагальнювати дію нормативно-правових регуляторів економічних процесів, збирати та аналізувати джерел інформації з питань фінанси підприємства (форми бухгалтерської та статистичної звітності, дані спеціальних обстежень, аудиторські висновки тощо). Самостійна робота передбачає вивчення курсу лекцій та рекомендованої літератури; монографії та наукових статей; вивчення нормативних актів, (законів, постанов, програм, і т.і.), що стосуються окремих тем навчального курсу; розв’язання домашніх задач, виконання завдань поточного контролю, підготовку та написання курсової роботи, підготовку до іспиту тощо.

Зміст курсу	Обсяг у годинах	
	денне навчання	заочне навчання
Тема 1. Основи фінансів підприємства	10	8
Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємства	5	8
Тема 3. Грошові надходження підприємства	5	8
Тема 4. Формування і розподіл прибутку	-	8
Тема 5. Оподаткування підприємства	-	8
Тема 6. Оборотні кошти	-	8
Тема 7. Кредитування підприємства	2	10
Тема 8. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів	2	10
Тема 9. Оцінювання фінансового стану підприємства	10	10
Тема 10. Фінансове планування на підприємствах міського господарства	5	10
Тема 11. Фінансова санація підприємства	5	8
Разом	44	96

2.3. Засоби контролю

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)
Поточний контроль
Виконання та захист курсової роботи
Підсумковий контроль
Іспит (письмовий)

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	Теми, де застосовується
1. Основна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1 Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств. – К., 1999.	1,2,3,4,5,6,7,9,11
2 Юр'єва Т.П. Фінанси підприємства МГ.- посібник -Харків: ХДАМГ,2003	1,2,3,4,6,7,8,10,11
3 Юр'єва Т.П. Фінанси підприємства (тексти лекцій). – Харків: ХДАМГ, 2002.	1,2,3
4 Юр'єва Т.П. Економіка міського господарства: Навч. посібник. – Харків: ХДАМГ, 2003.- 670 с.	1,6,8,10
5 Юр'єва Т.П. Методичні вказівки та завдання до курсового проекту “Фінанси підприємств МГ”. – Харків: ХДАМГ, 2002.	10
2. Додаткові джерела	
1 Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 р. №996 – 14.	2,3,5
2 Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 р. №996 – 14.	4,5
3 Закон України “Про обов’язкове державне соціальне страхування в зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, обумовленими народженням та похованням” від 18.01.2001 р. №2240 –3.	4,5
4 Закон України “Об объединении совладельцев многоквартирных домов” от 29.11.2001 №2664 –3.	4,5
5 Закон України «Про загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2004-2010 роки » від 24.06.2004 р. № 1869 - IV	11
3. Методичне забезпечення (Реєстр методичних вказівок, планів семінарських занять, інструкцій до лабораторних робіт, комп’ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1 Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни “Фінанси підприємств” (для студентів 4-5 курсів денної і заочної форм навчання спеціальностей 6.050100 – ЕПМГ; 6.050200 – МОМГ, ММТ. МОМС, МГКТС)	
2 Методичні вказівки та завдання на курсовий проект з курсу "Фінанси підприємств міського господарства" (для студентів 4-6 курсів спец. 7.050.107) "Економіка підприємства міського господарства"	
3 Методичні вказівки та завдання на контрольну роботу, програма курсу і вказівки до самостійної роботи з дисципліни "Фінанси підприємств міського господарства" (для студентів 4-5 курсів спеціальності 7.050.107 – Економіка підприємств міського господарства)	

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни „Фінанси підприємств” для студентів 4 курсу денної і заочної форм навчання спеціальності 6.050100 – «Економіка підприємства», напряму підготовки 6.030504 – «Економіка підприємства».

Укладач: Тамара Петрівна Юр'єва

План 2009, поз. 470 Р

Підп. до друку 27.11.2009
Друк на ризографі
Замовл. № 5564

Формат 60x84 1/8
Умовн.-друк. арк. 0,6
Тираж 10 прим.

Папір офісний
Обл.-вид. арк. 0,9

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12
Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12
